

X. KRONIKA

STANOWISKO WYDZIAŁU I POLSKIEJ AKADEMII NAUK W SPRAWIE SYTUACJI NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH W POLSCE

Członkowie Wydziału I PAN – zgromadzeni na Zebraniu plenarnym w dniu 27 marca 2014 r. – oceniają krytycznie dotychczasowe rezultaty reformowania nauki w Polsce w obszarze szeroko rozumianej humanistyki i z nadzieją, ale też nie bez niepokoju, obserwują działalność nowych Władz MNiSW w tej sferze.

Uważamy, że kolejne kroki w tym zakresie podejmowane przez MNiSW powinny być nie tylko konsultowane, ale również ustalane w porozumieniu z kluczowymi reprezentacjami humanistycznego oraz ogólnonaukowego środowiska polskich uczonych. Ostatnie decyzje podjęte przez nowe władze MNiSW traktujemy jako tymczasowy punkt wyjścia procesu przebudowy zarówno dotychczasowych strukturalnych cech reformy w obszarze humanistyki, jak i form współpracy ze środowiskiem akademickim.

W naszym przekonaniu istotnym punktem wyjścia do zaktywizowania środowiska humanistycznego na rzecz reformy nauki oraz do stworzenia warunków dla właściwego funkcjonowania jego struktur organizacyjnych, badawczych i dydaktycznych powinna być zmiana stanowiska MNiSW w trzech elementarnych a zasadniczych kwestiach.

Po pierwsze, domagamy się zaprzestania uprawiania polityki deprecjonowania humanistyki w opinii społecznej pod pretekstem jej rzekomej „bezużyteczności”. Żadne wiarygodne empiryczne badania nie potwierdzają, jakoby absolwenci kierunków humanistycznych i społecznych byli gorzej przygotowani do ofert rynku pracy; żadne też nie potwierdzają, iż dłużej niż absolwenci innych kierunków pozostają oni bezrobotnymi – a dostępne wyniki cząstkowe dowodzą czegoś wręcz przeciwnego. Dotychczasowy stosunek władz ministerialnych do nauk humanistycznych i społecznych jest nie tylko krzywdzący, ale też niezrozumiały, a co najważniejsze – jawnie sprzeczny z dobrze rozumianym narodowym interesem. Apelujemy o zamówienie wreszcie porządnych badań empirycznych pozwalających określić faktyczny stan rzeczy.

Po drugie, postulujemy szybkie wdrożenie własnego, narodowego programu parametryzowania (w tym: indeksowania) polskich publikacji naukowych z zakresu nauk humanistycznych i społecznych (obejmującego zarówno publikacje czasopiśmienne, jak i książkowe) – a następnie dopiero skorelowania uzyskanych wyni-

ków z najbardziej miarodajnymi systemami światowymi w tym względzie. Być może właściwym narzędziem do jego przeprowadzenia mógłby być system POLON (gdyby prace nad jego budową zostały szybko ukończone). Dotychczasowa strategia polegająca na wyłącznym podporządkowaniu polskich publikacji kryteriom wybranych zagranicznych systemów oceny okazała się ułomna i dysfunkcyjna (żaden z nich nie daje pełnej oraz miarodajnej merytorycznej oceny ich wartości). Zwracamy nadto uwagę, iż dwie ostatnie „akcje parametryzacyjne” nie przyniosły bynajmniej znaczącego zwiększenia budżetu najlepszych jednostek i zapewnienia im lepszych warunków do prowadzenia badań na najwyższym poziomie – a to zwiększyło jedynie podejrzliwość środowiska co do istotnych, faktycznych celów owej parametryzacji.

Po trzecie, postulujemy szybkie i głębokie odbiurokratyzowanie wdrażanego modelu akademickiego kształcenia. Konsekwencją jego wprowadzenia jest tymczasem przede wszystkim lawina nowych wymogów programowych, które wytwarzają formularną wirtualną rzeczywistość, weryfikowaną przez kolejną lawinę dokumentów sprawozdawczych. Wyprodukowanie i obsługa takiej masy dokumentów wymusiło rozrost administracyjnych stanowisk pracy oraz związanych z tym form aktywności uczonych i nauczycieli akademickich – co dokonało się w bardzo istotnej mierze kosztem realizowania faktycznie innowacyjnych programów badań oraz akademickiego kształcenia.

JUBILEUSZ PROFESORA RYSZARDA ŁASZEWSKIEGO

W dniu 5 grudnia 2013 r. odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, poświęcone uczczeniu dwóch ważnych rocznic w życiu Profesora Ryszarda Łaszewskiego: siedemdziesięciolecia urodzin oraz pięćdziesięciolecia pracy naukowej. W gmachu Collegium Iuridicum Novum UMK zgromadzili się przyjaciele Jubilata, współpracownicy i uczniowie oraz przedstawiciele środowiska prawników–historyków z każdego niemal liczącego się ośrodka naukowego w kraju. Władze Wydziału Prawa i Administracji reprezentował dziekan prof. dr hab. Tomasz Justyński, władze Uniwersytetu zaś prorektor ds. studenckich i polityki kadrowej prof. dr hab. Andrzej Sokala. Uczestniczyli także przedstawiciele lokalnych instytucji publicznych z prezydentem Torunia Michałem Zaleskim na czele.

Wszyscy mówcy – dziekan prof. Tomasz Justyński oraz prorektor prof. Andrzej Sokala gratulowali pięknego jubileuszu i dziękowali za wieloletnią pracę na rzecz Uczelni, trwającą nieprzerwanie od 1963 roku. Wyrazili nadzieję, iż Jubilat nadal uczestniczyć będzie w życiu Uniwersytetu, wspierając swym autorytetem i doświadczeniem jego liczne przedsięwzięcia.

Laudację wygłosił profesor Dariusz Szpoper. Mówca przedstawił w niej sylwetkę Jubilata, ukazał Jego drogę naukową oraz związki z wybitnymi reprezentantami nauki i licznymi ośrodkami akademickimi w Polsce. Jego sukcesy jako nauczyciela, promotora i opiekuna naukowego znalazły wyraz w dorobku przedstawicieli kolejnego pokolenia znakomitych historyków prawa. Obok pracy naukowo-dydaktycznej

był prof. Ryszard Łaszewski głęboko zaangażowany w działalność organizacyjną, pełniąc przez wiele lat funkcje we władzach dziekańskich i rektorskich toruńskiego Uniwersytetu oraz kierując Katedrą Historii Państwa i Prawa Polskiego. Medale, odznaczenia i nagrody, jakimi na przestrzeni lat został uhonorowany, stanowią niekwestionowane potwierdzenie wielkich osiągnięć.

W czasie posiedzenia prezydent Michał Zaleski ukazał Jubilata jako osobę od lat aktywnie działającą na rzecz społeczności lokalnej. Podkreślał przy tym znaczenie wiedzy prawniczej, cennego doświadczenia i siły charakteru, którymi prof. dr hab. Ryszard Łaszewski skutecznie wspierał liczne inicjatywy.

Po przemówieniach nastąpiło uroczyste wręczenie publikacji przygotowanej ku czci Jubilata, czego dokonał prof. dr hab. Zbigniew Naworski. Stanowiły ją dwa tomy obejmujące szereg prac na tematy prawno-historyczne, wydane jako studia monograficzne w ramach wydziałowego periodyku „*Studia Iuridica Toruniensia*”. Wraz z publikacją przekazane zostały liczne listy gratulacyjne od osób, które nie mogły przybyć na uroczystość.

Jubilat uhonorowany został także dwoma medalami: Medalem Brązowym ufundowanym przez Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UMK oraz *Thorunium* przyznawanym przez Prezydenta Torunia.

Zwracając się do zgromadzonych, Jubilat podkreślił znaczenie doskonałych wzorców oraz zdolnych współpracowników, jakich bardzo wielu miał szczęście spotkać się w swym życiu. Odnosiło się to tak do płaszczyzny naukowej, jak i aktywności społecznej. Wskazał także znaczenie modelu wykształcenia, jakie odebrał, łączącego elementy teoretyczne i praktyczne, doskonale przygotowujące do samodzielnej pracy. Wyraził nadzieję, iż taki schemat edukacji nie zostanie zarzucony. Kończąc, wyraził słowa wdzięczności osobom zaangażowanym w przygotowanie uroczystości i publikacji jubileuszowej, zaś wszystkim gościom za tak liczne przybycie.

ANDRZEJ MADEJA (Toruń)

MIĘDZYNARODOWA NAGRODA IM. JULIUSZA BARDACHA

W dniu 3 maja 2014 r. odbyła się w zabytkowej, odrestaurowanej Białej Synagodze w Sejnach uroczystość wręczenia I edycji Międzynarodowej Nagrody im. Juliusza Bardacha, poprzedzona – w części pierwszej spotkania – prezentacją polskiego wydania książki (o biskupie sejneńskim (1897-1902), poecie i etnografie, występującym też pod polskim nazwiskiem Antoniego Baranowskiego): „*Antanas Baranauškas. Szlak wieszca*” (Pogranicze, Sejny 2014), pióra litewskiego badacza Edigijusa Aleksandravičiūsa.

Organizatorami spotkania byli: Konsulat Republiki Litewskiej w Sejnach z p. Konsul p. Vida Bagdanavičienė, która w serdecznym przemówieniu podkreśliła znaczenie dobrych relacji polsko-litewskich, istotnych zwłaszcza na obszarach zamieszkałych przez ludność obu nacji; Fundacja-Ośrodek „Pogranicze” w Sejnach z Prezesem Krzysztofem Czyżewskim, który przedstawił zadania i dokonania tej

placówki społeczno-kulturalnej (blisko powiązanej z Międzynarodowym Centrum Dialogu, działającym w Domu Miłoszów w niedalekiej Krasnogrudzie) oraz Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego (IWXL), usytuowany przy Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie (UWW) i kierowany przez historyka doc. Rustisa Kamuntavičiusa. Istotny udział w przygotowaniu uroczystości miało też Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego z Dyrektorem Janem Malickim.

Uroczystość wręczenia Międzynarodowej Nagrody im. Juliusza Bardacha rozpoczął doc. R. Kamuntavičius zaprezentowaniem zadań i działań prowadzonych przez Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego, przypomnieniem genezy ustanowienia Nagrody im. Juliusza Bardacha i podstawowych zasad jej regulaminu oraz faktu wręczenia jej w I edycji w 100-lecie urodzin Patrona, wreszcie – przedstawieniem składu Kapituły Nagrody, którą tworzą wybitni historycy oraz animatorzy kultury i liderzy społeczni z Białorusi, Litwy, Polski i Ukrainy.

Następnie wystąpiła Wanda Sudnik-Bardach, prezentując krótko sylwetkę naukową Patrona Nagrody, podkreśliwszy szczególne miejsce lituanistyki w Jego pracy twórczej oraz kształcenia młodej kadry naukowej oraz studentów w Jego działalności jako wybitnego nauczyciela akademickiego. Kończąc wystąpienie, przekazała Instytutowi Wielkiego Księstwa Litewskiego w Kownie, na ręce Dyrektora doc. R. Kamuntavičiusa, ze zbiorów Patrona Nagrody – jako symbol wspólnej pamięci o przeszłości państw i narodów obszaru Europy Wschodniej – odbitkę litografii francuskiej z przełomu XIX i XX w. przedstawiającej wyobrażenie (hipotetycznego) wyniesienia wielkiego księcia litewskiego Mendoga w 1253 r. na tron króla Litwy.

Nagrodę im. J. Bardacha – zgodnie ze statutem IWXL i regulaminem – przeznaczono dla autorów prac magisterskich lub doktorskich z Białorusi, Litwy, Polski i Ukrainy, podejmujących w swych pracach problematykę dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego, także jego unii z Koroną Królestwa Polskiego, podstawy z czasem sfederowanej Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz kwestie spuścizny historycznej aż do współczesności w aspekcie nie tylko historycznym sensu stricto, ale też w szeroko rozumianym ujęciu filozoficznym, politologicznym czy socjologicznym. W I edycji zgłoszono z Białorusi, Polski i Ukrainy kilkanaście opracowań, z których do ostatniego etapu dopuszczono osiem.

W imieniu Kapituły Nagrody werdykt ogłosił prof. Edigijus Aleksandravičius, dyrektor Instytutu Litewskiej Emigracji UWW, następnie wręczając – wraz z Janem Malickim również członkiem Kapituły, dyrektorem Studium Europy Wschodniej UW, dyplomy (opracowane artystycznie przez tego drugiego) oraz pamiątkowe książki trojgu nagrodzonym. Każdy z nich obdarowany został też przez W. Sudnik-Bardach – symbolicznie – ostatnim tomem studiów pióra Patrona Nagrody *W obiektywie nauki i lustrze pamięci (O uczonych, pisarzach i politykach XIX i XX wieku)*, opatrzone dodatkowo zdjęciem autora, faksymile Jego podpisu i krótkim biogramem.

Nagrodę główną konkursu otrzymał Mikołaj Tarkowski z Uniwersytetu Gdańskiego (obecnie – Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) za książkę *Adwokatura wileńska 1918-1939. Studium historyczno-prawne*. Drugie miejsce uzyskał Микола ГЕНИК (Mikoła Genyk) z Iwano Frankowska (d. Stanisławów – Ukraina) za monografię „За naszą wolność i Waszą ...: українсько-польське примирення у період біполярності” (*Ukraińsko-polskie pojednanie/pogodzenie się w okresie dwubie-*

gunowości). Trzecią nagrodą obdarowana została падалінская Алена Алегаўна (Alena Padalinskaja) z Mińska (Białoruś) za dysertację doktorską z nauk filozoficznych „Рэцэпцыя арыстацэлізму ў філасофскай і грамадска-палітычнай думцы Беларусі эпохі адраджэння” (Recepcja arystotelizmu w myśli filozoficznej i społeczno-politycznej Białorusi epoki Odrodzenia).

Pozostali finaliści konkursu, a więc Федараў Уладзімір Валер’евіч (Włodzimierz Fiedorow – Mińsk), ГЛІНСКІ Яўген Станіслававіч (Eugeniusz Gliński – Mińsk), Котовська Ольга (Olga Kotowska – Львів/Lwów), Марозаў Сяргей паўлавіч (Siergiej Morozow – Grodno), Barbara Pawełko-Czajka (Wrocław), otrzymali w dowód wyróżnienia pamiątkowe książki z podpisami członków Kapituły Nagrody.

Uroczystości zakończyło oficjalne przyjęcie wydane przez panią konsul Republiki Litewskiej w jej siedzibie w Sejnach.

WANDA SUDNIK-BARDACH (Warszawa)

SEMINARIUM DLA UCZCZENIA PAMIĘCI PROFESORA MARKA SOBOLEWSKIEGO

W dniu 17 października 2013 r. odbyło się w Collegium Wróblewskiego, siedzibie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Seminarium dla uczczenia pamięci Profesora Marka Sobolewskiego w trzydziestą rocznicę Jego śmierci. Organizatorem Seminarium była Katedra Konstytucjonalizmu i Ustrojów Państwowych Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych we współpracy z Katedrą Historii Doktryn Politycznych i Prawnych UJ.

Profesor Marek Sobolewski, pierwszy uczeń Konstantego Grzybowskiego, wybitny znawca historii ustrojów państwowych i konstytucjonalista, uczony o rozległych horyzontach intelektualnych, był jednym z twórców nauk o polityce w Polsce. Wychował pokolenia prawników–humanistów. Zmarł przedwcześnie w roku 1983.

Dyskusji o roli odegranej i wciąż odgrywanej przez Profesora poświęcono Seminarium, które zgromadziło wielu uczestników nie tylko z krakowskiego środowiska naukowego. Referaty wygłosili: profesor Jacek M. Majchrowski (*Mistrz*), profesor Rett R. Ludwikowski (*Historia i przyszłość filibusteringu w USA*), profesor Marian Grzybowski (*Reprezentacja polityczna a mandat przedstawicielski*), profesor Bogusława Bednarczyk (*Prawa człowieka i ich ewolucja*) i profesor Andrzej Zięba (*Podstawowe zasady ustroju Zjednoczonego Królestwa*).

Po dyskusji prezydent Krakowa Jacek Majchrowski zaprosił uczestników Seminarium na spotkanie towarzyskie w Urzędzie Miasta Krakowa. Materiały Seminarium mają ukazać się drukiem w Wydawnictwie Naukowym UJ.

HENRYK OLSZEWSKI (Poznań)

**KONFERENCJA NAUKOWA:
WOLNOŚĆ W MYŚLI POLITYCZNEJ I PRAWNEJ.
XII ZJAZD KATEDR DOKTRYN POLITYCZNYCH I PRAWNYCH**

W dniach 18-20 września 2013 r. odbył się w Uniejowie XII Zjazd Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych. Konferencję zorganizowała Katedra Doktryn Politycznych i Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, a jej tematem była „Wolność w myśli politycznej i prawnej”.

Zjazd otworzył prof. Zbigniew Rau, który przywitał uczestników. W imieniu władz uczelni przemówiła JM Rektor Uniwersytetu Łódzkiego, prof. Zofia Wysokińska, która zapoznała gości z najnowszymi osiągnięciami łódzkiej uczelni oraz planami i kierunkami jej rozwoju. Następnie dziekan Wydziału Prawa prof. Agnieszka Liszewska wyraziła radość z faktu goszczenia znakomitych uczonych zajmujących się myślą polityczną i prawną. Pani dziekan życzyła także wszystkim udanych obrad i owocnych dyskusji. Następnie prof. Zbigniew Rau pokrótce przypomniał genezę i historię spotkań środowiska historyków doktryn politycznych i prawnych, wskazując, iż w tym roku zamiarem organizatorów jest poszerzenie perspektyw badawczych i otwarcie się na inne środowiska naukowe, które także prowadzą badania nad problematyką wolności. Stąd zaproszenie specjalistów z innych dziedzin, jak filozofia, ekonomia, politologia czy teologia. W dalszej części swego wystąpienia prof. Rau wskazał przyczyny, dla których organizatorzy postanowili poświęcić ten zjazd zagadnieniu wolności. Mimo iż szeroko rozumiana cywilizacja Zachodu za jeden ze swych fundamentów uznaje ideę wolności, brak jest zgody co do pojmowania jej istoty, nie wspominając o jednoznacznym jej zdefiniowaniu. Dlatego też za konieczny uznał dalszy namysł nad tym zagadnieniem.

Obrady rozpoczęto w sesji plenarnej, której przewodniczył prof. Michał Jaskólski. Sesja składała się z dwóch części: w pierwszej prezentowane były referaty otwierające konferencję, druga część poświęcona była dyskusji nad тезami przedstawionymi w wystąpieniach. I tak, prof. Zbigniew Rau przedstawił referat zatytułowany *Locke o wolności*, a prof. Ryszard Panasiuk zaprezentował referat pt. *Karola Marksa idea wolności*. W drugiej części obrad plenarnych odbyła się dyskusja nad przedstawionymi referatami. Należy podkreślić, iż była równie gorąca co wartościowa merytoryczne i trwała dużo dłużej, aniżeli zaplanowali to organizatorzy. Krytyczne i aprobujące głosy w debacie zabrali m.in. prof. Jacek Bartyzel, prof. Adam Czarnota, prof. Paweł Kłoczowski, prof. Adam Bosiacki i prof. A. Sylwestrzak.

19 września obrady rozpoczęły się w trzech sekcjach. Pierwszy blok dotyczył doktryn liberalnych. Prof. Piotr Kimla wygłosił referat o koncepcji wolności Hobbesa, prof. Andrzej Sylwestrzak mówił o idei wolności Monteskiusza, prof. Janina Godłów-Legiędź o wolności i konkurencji w ujęciu Adama Smitha, a prof. Adam Czarnota przedstawił koncepcję wolności J.S. Milla z perspektywy XXI w. W ramach kolejnego bloku – doktryn republikańsko-komunitariańskich – prof. Paweł Kłoczowski wygłosił referat o wolności u Arystotelesa, prof. Janusz Justyński o myśli Cyncerona, a prof. Romuald Piekarski o wolności według Machiavellego. Trzecią sekcję – blok doktryn konserwatywnych – otworzył referat prof. Tomasza Tulejskiego pt. *Dialektyka władzy i wolność w filozofii politycznej Dawida Hume'a*. Prof. Tu-

lejski wygłosił również drugi referat dotyczący myśli Edmunda Burke'a. Prof. Jacek Bartyzel przedstawił trzy koncepcje wolności Juana Donosa Cortesa, a prof. Marek Styczyński zreferował wolność w ujęciu Nikołaja Bierdiajewa.

Dalsza część obrad podzielona była również na trzy sekcje. Pierwsza sekcja ponownie dotyczyła doktryn liberalnych. Druga sekcja była kontynuacją bloku doktryn republikańsko-komunitariańskich. Jednym z prelegentów był prof. Ryszard Małajny, który przedstawił referat pt. *Instytucjonalny fundament wolności obywateli w doktrynie „Ojców konstytucji” USA*. Na trzecią sekcję – blok doktryn chrześcijańskich – składały się trzy referaty. Prof. o. Jacek Salij mówił o wolności w refleksji św. Augustyna, dr Jakub Skomiał o koncepcji Williama Ockhama, a prof. Mirosław Sadowski o klasycznej katolickiej koncepcji wolności Leona XIII.

Sesja popołudniowa składała się również z trzech bloków. Sekcja pierwsza była kolejną częścią bloku doktryn liberalnych. Referaty zaprezentowali tutaj m.in. profesor Arkady Rzegocki, mówiący o myśli lorda Johna Actona, i prof. Beata Polanowska-Sygułska, o doktrynie wolności Isaiaha Berlina. Drugi blok, poświęcony doktrynom autorytarnym i totalitarnym, wywołał ożywioną dyskusję. Prof. Adam Bosiacki wygłosił referat o antynomii wolności w doktrynie Lenina, dr Paweł Sydor o wolności w myśli Lwa Trockiego. Antyindywidualistyczną koncepcję wolności Giovanniego Gentile przedstawił prof. Wiesław Kozub-Ciembroniewicz. Prof. Maria Zmierczak zreferowała pojmowanie wolności w doktrynie narodowego socjalizmu, a prof. Mateusz Nieć mówił o demokracji masowej.

Ostatnia sekcja tego panelu była kontynuacją bloku doktryn konserwatywnych. Prof. Marek Maciejewski wygłosił referat o ideach Rzeszy Niemieckiej rewolucyjnych konserwatystów, zaś prof. Jacek Bartyzel mówił o wolności w hiszpańskiej myśli tradycjonalistycznej. Towarzystwa Myśli Politycznej. PTMP jest stowarzyszeniem powstałym w 2012 roku, założonym w celu prowadzenia badań naukowych oraz inicjowania dyskursu nad myślą polityczno-prawną. Podkreślić należy, iż wielu prelegentów występujących na konferencji jest jego aktywnymi członkami.

20 września 2013 r. obrady także rozpoczęły się w trzech sekcjach. W czwartym podczas całej konferencji bloku doktryn liberalnych na szczególną uwagę zasługuje referat prof. Jerzego Zajadły pt. *Sprawiedliwość według jeży – miejsce wolności w systemie wartości według Ronalda Dworkina*. W drugiej sekcji doktryn chrześcijańskich prof. Bogdan Szlachta mówił o Szkole w Salamance. Trzecia sekcja dotyczyła doktryn współczesnych, referaty wygłosili m.in. prof. Stanisław Filipowicz na temat wolności we współczesnej demokracji oraz prof. Adam Chmielewski o komunitarnej krytyce liberalizmu.

Po przerwie wznowiono ostatnie już obrady w sekcjach. W bloku doktryn socjaldemokratycznych i anarchistycznych referat pt. *„Upojeni wolnością”*. *Historia i idee Praskiej Wiosny jako próba wdrożenia socjalizmu z ludzką twarzą* wygłosił prof. Lech Dubel wraz z dr. Marcinem Niemczykiem. Natomiast o wolności w myśli politycznej anarchizmu mówił prof. Maciej Chmielewski. Drugą sekcję pt. *„Wolność a polityka”* otworzył referat prof. Macieja Marszała, który przedstawił koncepcję cezaryzmu demokratycznego Antoniego Peretiatkowicza. Ostatnia sekcja poświęcona została problematyce wolności w prawie publicznym. Znalazły się w niej referaty dotyczące zasad wolności w Konstytucji RP i ochrony wolności w polskim prawie karnym.

Konferencję zorganizowaną przez ośrodek łódzki należy uznać za ze wszelkich miar udaną. Warto podkreślić, iż wyboru tematu dokonano w sposób trafny. Wolność jest bowiem jedną z tych wielkich idei, obok sprawiedliwości, równości, godności, demokracji czy własności, nad którymi od zarania ludzkości rozmyślają nie tylko filozofowie prawa, ale i wszyscy, którzy zajmują się namysłem nad człowiekiem, społeczeństwem, w którym żyje, i otaczającym go światem. Jednocześnie jest to temat aktualny, gdyż kwestia granic wolności, ewolucja pojmowania istoty autonomii jednostki jest znakiem charakterystycznych tak dla minionego wieku XX, jak i rozpoczynającego się nowego tysiąclecia. Referaty stworzyły spójną całość, co przy tak szerokim zagadnieniu było z oczywistych względów trudne. Dzięki połączeniu sesji plenarnej oraz dalszych obrad w sekcjach udało się uzyskać syntezę zalet generalnych obrad i dyskusji nad ogólnymi problemami oraz zalet obrad prowadzonych w sekcjach, które rozwijały problemy sygnalizowane w obradach plenarnych. Z niecierpliwością należy więc oczekiwać tomu pokonferencyjnego, który zawierać będzie owoce XII Zjazdu Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych.

MARTA MAJ, MICHAŁ URBAŃCZYK (Poznań)

II SYMPOZJUM HISTORYKÓW PAŃSTWA I PRAWA POLSKIEGO W KATOWICACH

W dniu 19 września 2013 r. w Katowicach na Wydziale Prawa i Administracji odbyło się zorganizowane przez Katedrę Historii Prawa II Sympozjum Historyków Państwa i Prawa Polskiego. Spotkanie poświęcone zostało problematyce ewolucji prawa od czasów wczesno-nowożytnych aż do czasów nam współczesnych. Do Katowic przybyła bardzo liczna grupa historyków prawa reprezentujących Uniwersytety: Białostocki, Jagielloński, Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Łódzki, im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Mikołaja Kopernika w Toruniu, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawski oraz Wrocławski.

Zgromadzonych powitał w imieniu gospodarzy kierownik Katedry Historii Prawa prof. Marian Mikołajczyk. Z uwagi na sporą liczbę referatów obrady zostały podzielone na dwie sesje. Pierwszej z nich zatytułowanej *Ewolucja prawa dawniej* przewodniczył prof. Andrzej B. Zakrzewski. W jej trakcie wygłoszono następujące referaty:

Ewolucja formy i treści staropolskich paktów konwentów, w świetle przemian pozycji monarchy w systemie prawno-ustrojowym Rzeczypospolitej przedrozbiorowej (mgr Tomasz Kucharski, UMK);

„Nierównie skrupulatniejsze i szczegółów sięgające są prawa litewskie względem polowania. Duch jednakże tego prawodawstwa różny był w różnych czasach”, czyli o niebezpieczeństwach łowów w cudzej puszczy (dr Sławomir Godek, UKSW);

Ewolucja miejskiego prawa spadkowego w Polsce do końca XVI w. (dr Maciej Mikuła, UJ);

Weksel w obrocie gospodarczym na ziemiach polskich od XVII do końca XIX wieku (mgr Jan Meller, UMK);

Kształtowanie się systemu biurokratycznego w Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich (dr hab. Marek Krzymkowski, UAM);

Prawo w działaniu. Rozwój prawa ustrojowego dawnej Rzeczypospolitej (dr hab. Dariusz Makiła, UKSW);

Od feudalizmu... czyli od własności podzielonej do użytkowania wieczystego (dr Dorota Wiśniewska-Józwiak, UŁ).

Po przerwie uczestnicy wysłuchali wystąpień, których myślą przewodnią była *Ewolucja prawa w wieku XX*. Tej części II Sympozjum przewodniczyła prof. Dorota Malec. Uczestnicy wysłuchali następujących referatów:

Ewolucja radzieckiego prawa cywilnego w poglądach polskich prawników w okresie międzywojennym (dr Mariusz Mohyluk, UwB);

Ewolucja prawa rodzinnego w Polsce Ludowej (dr Piotr Fiedorczyk, UwB);

Ewolucja systemu kar w prawie wykroczeń Polski Ludowej (dr Marcin Łysko, UwB);

Ewolucja instytucji oskarżyciela posiłkowego w polskim prawie karnym procesowym (prof. dr hab. Józef Koredczuk, UW);

Trybunał Ubezpieczeń Społecznych (dr Michał Nowakowski, UJ);

Polityczne i prawne uwarunkowania uchwalenia ustawy o Sądzie Najwyższym z 1962 r. (dr hab. Arkadiusza Bereza, UMCS);

Z problematyki najmu lokali mieszkalnych w Polsce Ludowej (dr Anna Fermus-Bobowiec, UMCS);

Między władzą wykonawczą a sądowniczą. Ewolucja rozstrzygnięcia sporów kompetencyjnych na ziemiach polskich w XX i XXI wieku (prof. dr hab. Robert Jastrzębski, UW).

Po każdej z sesji odbyła się żywa dyskusja. Jej uczestnicy odnieśli się do przedstawionych problemów badawczych, wygłosili interesujące komentarze, zadali prelegentom szereg szczegółowych pytań. Czynny udział wzięli w niej: prof. Izabela Lewandowska-Malec, prof. Dorota Malec, prof. Wacław Uruszczak, prof. Józef Ciągwa, prof. Zbigniew Naworski, mgr Tomasz Szczygieł oraz referenci.

Ostatnim punktem II Sympozjum było przedstawienie informacji o pracach badawczych prowadzonych w poszczególnych ośrodkach naukowych.

Prof. Marian Mikołajczyk w krótkim wystąpieniu na koniec II Sympozjum podziękował wszystkim uczestnikom i poprosił prof. Adama Lityńskiego, wieloletniego kierownika Katedry Historii Prawa Uniwersytetu Śląskiego, o podsumowanie obrad. Prof. Lityński podkreślił wysoki poziom naukowy zaprezentowanych wystąpień oraz ich różnorodność. Zwrócił też uwagę, że sporą część referatów wygłosili historycy prawa młodej generacji, co należy przyjąć z uznaniem i patrzeć nieco bardziej optymistycznie na przyszłość nauk historycznoprawnych.

Zebrani wyrazili nadzieję, że spotkanie takie jak w Katowicach, a wcześniej w Krakowie, wpiszą się na trwałe w kalendarz prac. Naprzeciw temu postulatowi wyszli przedstawiciele Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, którzy zgłosili gotowość organizacji kolejnego sympozjum.

**WPLYW DAWNEGO PRAWA
NA WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI DNIA DZISIEJSZEGO.
KONFERENCJA NAUKOWA
DLA UCZCZENIA 85. ROCZNICY URODZIN
PROFESORA ZYGFRYDA RYMASZEWSKIEGO**

Łódzkie środowisko historycznoprawne wraz z łódzką apelacją uczciło jubileusz osiemdziesięcioletnia urodzin Profesora Zygryda Rymaszewskiego zorganizowaniem w dniu 28 lutego 2014 r. konferencji naukowo-szkoleniowej poświęconej zagadnieniom wpływu dawnego prawa na współczesny wymiar sprawiedliwości.

W części uroczystej posiedzenia rolę Jubilata przedstawili i podziękowali Mu za zasługi dla łódzkiej społeczności akademickiej – prof. dr hab. Włodzimierz Nykiel, rektor Uniwersytetu Łódzkiego, prof. dr hab. Stanisław Liszewski, prezes Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, oraz prof. dr hab. Agnieszka Liszewska, dziekan Wydziału Prawa i Administracji UŁ.

Po złożeniu gratulacji, podziękowań, życzeń i upominków odbyła się pod przewodnictwem prof. dr hab. Wojciecha Witkowskiego (UMSC), prof. dr hab. Ryszarda Łaszewskiego (UMK) oraz prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi – dr. Michała Kłosa, część konferencji poświęcona wystąpieniom. Referaty wygłosili:

prof. dr hab. Wacław Uruszczak (UJ), *Z doświadczeń historyka prawa przed sądem*;
prof. dr hab. Zbigniew Naworski (UMK), *Użyteczność historii prawa dla współczesnego wymiaru sprawiedliwości*;

doc. dr Anna Rosner (UW), *Od staropolskiego jednania do dzisiejszej mediacji*;
prof. dr hab. Grzegorz Smyk (UMCS), *Ewolucja podstawowych pojęć nauki administracji – od XIX stulecia po czasy współczesne*;

dr Michał Kłos (Sąd Apelacyjny w Łodzi), *Współwłasność w prawie spadkowym od Kodeksu Napoleona do współczesności*;

dr Justyna Bieda (UŁ), *Prawo spadkowe w Kodeksie Napoleona we współczesnym orzecznictwie, doktrynie i komentarzach do kodeksu cywilnego*;

dr Ewa Gawłowska-Stępień (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Geneza i praktyka instytucji powiernictwa na ziemiach polskich*;

dr. Krzysztof Eischaedt (SA w Łodzi), *Instytucja sędziego śledczego w okresie międzywojennym*;

mgr Anna Marciniak-Sikora (UŁ) i mgr Monika Strzelecka (UŁ), *Prawo powierzchni w Kodeksie Napoleona*;

dr Dorota Wiśniewska-Jóźwiak (UŁ), *Kształtowanie się systemu notarialnego dla obsługi prawnej okręgu łódzkiego*;

dr Joanna Machut-Kowalczyk (UŁ), *Kształtowanie się Łodzi jako centrum sądownictwa na obszarze współczesnej apelacji łódzkiej*;

dr Maciej Rakowski (UŁ), *Przedwojenne orzecznictwo i piśmiennictwo we współczesnych podręcznikach prawa karnego i komentarzach do kodeksu*;

dr Lena Fijałkowska (UŁ), *Niedbalstwo jako podstawa odpowiedzialności za szkodę w prawach starożytnego Bliskiego Wschodu*.

W dyskusji po referatach głos zabierali zarówno historycy prawa, wśród nich profesorowie Zygryd Rymaszewski, Andrzej Zakrzewski (UW) oraz Danuta Janic-

ka (UMK), jak i licznie zgromadzeni reprezentanci innych dyscyplin prawnych. Cywilistka, prof. dr hab. Biruta Lewaszkiwicz-Petrykowska (UŁ), podkreślała, że zapoznanie się z historią prawa pozwala zrozumieć, dlaczego określona konstrukcja prawna powstała w określonej postaci, a jednocześnie poznanie dziejów ustawodawstwa pozwala docenić często kwestionowaną wagę i duży dorobek polskiej myśli prawniczej. Zbliżone stanowisko zajął karnista prof. dr hab. Witold Kulesza (UŁ), który wskazywał, iż prawnik nie może posługiwać się określoną instytucją prawną, o ile nie pozna jej genezy i drogi rozwoju. Zwracano też uwagę na konieczność zapewnienia przyszłym prawnikom wykształcenia ogólnego, kształcenia w nich umiejętności posługiwania się normą stanowiącą jedno z możliwych rozwiązań, które wybrał z określonych przyczyn ustawodawca. Podkreślono znaczenie takiego kształtowania osobowości prawnika, by był on zdolny posługiwać się prawem, które weszło w życie już po ukończeniu przezeń studiów oraz wskazywano konsekwencje, które mogą wynikać dla rozstrzygnięcia spraw w obecnie toczących się przewodach sądowych przy braku wiedzy w zakresie historii prawa.

Ze strony przedstawicieli łódzkiej apelacji padł postulat rozważenia możliwości przygotowania dla potrzeb praktyki dnia dzisiejszego komentarza do Kodeksu Napoleona, uwzględniającego te zagadnienia, które wciąż jeszcze wymagają odwoływania się do wprowadzonego w Księstwie Warszawskim przez cesarza Francuzów prawa cywilnego. Zgłoszona też została potrzeba kontynuowania praktyki organizowania spotkań służących wymianie poglądów między praktykami dzisiejszego wymiaru sprawiedliwości a historykami prawa.

DOROTA WIŚNIEWSKA-JÓŻWIAK (Łódź)

IX COLLOQUIUM OPOLSKIE POŚWIĘCONE TOLERANCJI I NIETOLERANCJI

W dniach 15-16 maja 2013 r. już po raz dziewiąty odbyło się Opolskie Colloquium Prawno-Historyczne, zorganizowane przez Wydział Prawa i Administracji, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego oraz Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, przy współpracy Stowarzyszenia Katolickiego „Civitas Christiana” w Opolu, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, a także Koła Naukowego Inter Lex Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Patronat nad wydarzeniem objął prezydent Opola Ryszard Zembaczyński. Po raz kolejny organizatorzy za miejsce obrad obrali Zamek Piastów Śląskich w Brzegu.

W tym roku organizatorzy zdecydowali się na połączenie konferencji międzynarodowej pod hasłem „Faces of Tolerance – the Historical, Legal and Theological Aspects” z konferencją ogólnopolską, której tematem przewodnim były prawnohistoryczne oraz teologiczne aspekty tolerancji i nietolerancji religijnej. Wybrane zagadnienie związane było z przypadającą w 2013 r. 700. rocznicą ogłoszenia edyktu mediolańskiego, kładącego kres prześladowaniu chrześcijan przez państwo rzymskie.

Szeroki zakres przedmiotowy konferencji pozwolił na ukazanie różnorodności podejmowanej tematyki, a także na prześledzenie aktualnego stanu badań aspektów tolerancji i nietolerancji religijnej, prowadzonych w akademickich ośrodkach badawczych zarówno w kraju, jak i za granicą. W ciągu dwóch dni IX Opolskiego Colloquium Prawno-Historycznego uczestnicy spotkania mogli wysłuchać ponad 70 wystąpień oraz uczestniczyć w dyskusjach nad prezentowanymi referatami. W zjeździe wzięli udział naukowcy z Polski, Czech, Niemiec, Nigerii, Słowacji i Włoch.

Konferencję otworzył dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego prof. dr hab. Piotr Stec oraz dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola. Po powitaniu uczestników i wystąpieniach otwierających spotkanie, rozpoczęła się sesja pierwsza, w której obradowali wspólnie uczestnicy konferencji międzynarodowej i ogólnopolskiej. Obrady sekcji pierwszej, której przewodniczył przewodził prof. dr hab. Marek Maciejewski (Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Opolski), zainaugurowało wystąpienie prof. dr hab. Joanny Roztropowicz (Uniwersytet Opolski) pt. „Edykt mediolański”. Referaty wygłosili także: ks. dr hab. Rajmund Porada (Uniwersytet Opolski, „Tolerancja z wiary”), prof. dr hab. Andrzej Sylwestrzak (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, „Rozdział państwa od Kościoła w ujęciu Tomasza z Akwinu”) i dr hab. Dariusz Makilla (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, „*Epistola de tolerantia* Johna Locke’a oraz jej związek z kształtowaniem się idei tolerancji religijnej jako zasady konstytucyjnej ustroju XVIII-wiecznej Anglii”). Po wysłuchaniu referatów odbyła się dyskusja, w której uczestniczyli: prof. dr hab. Janusz Sondel, prof. dr Adam Czarnota, ks. prof. dr hab. Ryszard Sztymchmiller i dr Tomasz Scheffler.

Drugiej części sesji pierwszej przewodniczył prof. dr hab. Michał Jaskólski (Uniwersytet Jagielloński). Wystąpienia zaprezentowali: prof. zw. dr hab. Janusz Sondel (Uniwersytet Jagielloński), „Profesorowie Akademii Krakowskiej wobec herezji Jana Husa i Marcina Lutra”; prof. dr hab. Adam Czarnota (Uniwersytet w Białymstoku), o „Wolności i prawie w protestanckiej myśli polityczno-teologicznej”; ks. prof. zw. Artur Mezglewski (Uniwersytet Opolski), na temat „Tolerancja religijna a wolność religijna. Analiza statusu wspólnot religijnych w państwie”; prof. zw. dr hab. Stanisław L. Stadniczeńko (Uniwersytet Opolski), na temat „Tolerancja istotnym zagadnieniem w budowie współczesnej demokracji”; ks. prof. zw. dr hab. Ryszard Sztymchmiller (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski), o „Pozytywnej i negatywnej wolności religijnej w mediach”; oraz prof. dr hab. Andrzej Szymański (Uniwersytet Opolski), na temat „Antychrześcijańska ofensywa współczesności. Chrystofobia łamaniem prawa do wolności religijnej”.

Po wspólnych dla obu konferencji obradach i dyskusji, odbyła się uroczystość wręczenia nagrody Peregryna z Opola. Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” w Opolu wyróżniło osoby, które swoją postawą w życiu zawodowym i osobistym wykazują umiłowanie sprawiedliwości. Przemówienie wygłosił przewodniczący Rady Okręgu Stowarzyszenia „Civitas Christiana”, Tadeusz Staszczak. W tym roku uhonorowano ks. dr Jerzego Dzierżanowskiego, diecezjalnego duszpasterza rodzin, ks. dr Leonarda Makiołę, proboszcza parafii Matki Boskiej Fatimskiej w Opolu – Grudziach, oraz Danutę Strzelec, dziennikarkę Radia Plus w Opolu. Uroczystego wręczenia statuetek Peregryna z Opola dokonali Tadeusz Staszczak i prof. Leszek

Stadniczeńko, reprezentujący Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Sesja popołudniowa ogólnopolskiej części konferencji została podzielona na trzy sekcje, odbywające się równocześnie. Sekcji pierwszej przewodniczył prof. dr hab. Andrzej Szymański, podczas której z referatami wystąpili: dr Anna Tunia (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II), „Wolność w zakresie wyboru formy zawarcia małżeństwa w Polsce w XIX i XX wieku”, dr Kamila Kasperska-Kurza-wa (Uniwersytet Opolski), „Lublin miastem trzech religii”, mgr Zbigniew Filipiak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), „Projekty regulacji statusu prawnego ludności żydowskiej w Królestwie Polskim z 1817”, mgr Marta Mackiewicz (Uniwersytet Wrocławski), „Stanowisko litewskiego ruchu narodowego wobec carskiej polityki wyznaniowej na ziemiach byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1864-1904”, mgr Łukasz Szymański (Uniwersytet Wrocławski), „W obronie praw Kościoła katolickiego i przeciw tolerancji – podolacy wobec polityki wyznaniowej monarchii austro-węgierskiej”, mgr Marcin Lubertowicz (Uniwersytet Jagielloński), „Idea tolerancji w koncepcjach Czesława Znamierowskiego”.

Obrady sekcji drugiej prowadził ks. prof. zw. dr hab. Artur Mezglewski, podczas której referaty prezentowali: dr Adam Dziurok (IPN Katowice), „Granice tolerancji-władze komunistyczne wobec obecności Kościoła w przestrzeni publicznej w czasach stalinowskich (na przykładzie województwa śląskiego/katowickiego)”; prof. dr hab. Józef Koredczuk (Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Opolski), „Stosunek państwa do Kościoła ewangelickiego na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej”; mgr Marzanna Grabowska (Uniwersytet Wrocławski), „Prawne gwarancje wolności religijnej w PRL-u”; mgr Edyta Włodarczyk (Uniwersytet Wrocławski), „Laicyzacja szkół w okresie PRL jako przejaw nietolerancji w Polsce Ludowej”; dr Marta Ordon (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II), „Dekret z 5 sierpnia 1949 r. o zmianie niektórych przepisów prawa o stowarzyszeniach jako przykład aktu nietolerancji religijnej w Polsce XX wieku”; mgr Alina Rogowska (Uniwersytet Wrocławski), „Wolność i tolerancja religijna w postulatach konstytucyjnych Kościoła katolickiego w Polsce z lat 1947-1952”; mgr Beata Ścigała (Uniwersytet Opolski), „Wolność sumienia i religii wg Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.”; ks. prof. dr hab. Tomasz Rakoczy (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, ośrodek zamiejscowy w Stalowej Woli), „Tolerancja prawa wobec wiadomości powierzonych duchownemu”; mgr Grzegorz Blicharz (Uniwersytet Jagielloński), „Wspieranie tolerancji religijnej? Regulacje podatku od spadków i darowizn dla Kościołów”.

Sekcji trzeciej przewodniczył dr hab. Dariusz Makiła (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego). Referaty wygłosili: dr Jacek Malczewski (Uniwersytet Jagielloński), „Miejsce tolerancji religijnej w republikańskiej myśli Algernona Sidneya”; dr Marta Baranowska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), „Idea religii państwowej na tle poglądów Machiavellego, Rousseau i Nietzschego”; dr Radosław Antonów (Uniwersytet Wrocławski), „Anarchiści wobec religii”; mgr Paweł Fiktus (Uniwersytet Wrocławski), „Tolerancja religijna w poglądach utopijnych socjalistów od XVI do XIX wieku”; dr Andrzej Adamczyk (Uniwersytet Jana Kochanowskiego), „Laicyzm jako zasada kemalizmu”; dr Iwona Barwicka-Tylek (Uniwersytet Jagielloński), „Paradoksy tradycjonalistycznego, modernistycznego i postmodernistyczne-

go rozumienia tolerancji”; mgr Stefan Karolak (Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie), „W poszukiwaniu źródeł tolerancji i nietolerancji religijnej”. W dyskusji wzięli udział prof. dr Adam Czarnota i prof. dr hab. Andrzej Sylwestrzak.

W drugim dniu IX Opolskiego Colloquium Prawno- Historycznego równolegle toczyły się obrady konferencji międzynarodowej i ogólnopolskiej. Panelowi międzynarodowemu przewodniczył prof. dr hab. Włodzimierz Kaczorowski (Uniwersytet Opolski). Z referatami wystąpili: dr Said Edaich (Politechnika Opolska), „La tolleranza Nel sistema giuridico islamico”; ks. dr Joachim Nowak (Ruhr-Universität Bochum), „Toleranz-Intoleranz gegenüber den Muslemen in Deutschland”; dr Robert Okongwu (Godfrey Okoye University w Enugu/Nigeria), „Religious Intolerance and the Nigerian Nation: An Inquiry into the causes of religious Violence in Nigeria”; dr hab. Mirosław Sadowski (Uniwersytet Wrocławski), „Prześladowania chrześcijan w wybranych krajach muzułmańskich”; prof. dr hab. Barbara Mielnik (Uniwersytet Wrocławski), „Tolerancja religijna a rytualny ubój zwierząt w krajach Unii Europejskiej”. Drugiej części spotkania przewodniczył dr hab. Mirosław Sadowski. W tej części obrad referaty przedstawili: mgr Jauhien Usoszyn (Pontificio Istituto Orientale, Roma), „Border of tolerance. Iosif Siemaszko between Rome and requirements of Russian carsi empire”; archimandryta dr Jan Sergiusz Gajek (Pontificio Istituto Orientale, Roma), „To serve God and the nation. Problems with tolerance – the Greek Catholic Church in Bielarrussia 1993-2013”; ks. dr Walerian Bugel (Univerzita Palackého v Olomouci), „The history as a warning against the shortage (or even a lack) of religious freedom. The Czech particulars”; dr Ondrej Štefaňak (Katólicka Univerzita v Ružomberku), „Tolerance in the environment of Slovakian youth – theoretical and empirical elements”; mgr-lic. Oleksandr Sapunko (Pontificio Istituto Orientale, Roma), „Pastoral care of Ukrainians in Italy – an example of Italian churchly and national tolerance”; ks. biskup prof. zw. dr hab. Jan Kopiec (Uniwersytet Opolski), „Między tolerancją a odrzuceniem – nuncjusze papiescy w Polsce z początku XVIII w. wobec głównych problemów kraju”.

Panel konferencji ogólnopolskiej w drugim dniu obrad został podzielony na dwie sekcje. Pierwszej z nich przewodniczył prof. zw. dr hab. Janusz Sondel (Uniwersytet Jagielloński). Referaty zaprezentowali: dr Sławomir Kurska (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej), „Prawodawstwo Justyniana wobec heretyków i innowierców”; dr Ewa Sokalska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski), „Średniowieczny proces inkwizycyjny przeciwko heretykom”; mgr Aleksandra Kaczmarczyk (Uniwersytet Wrocławski), „Żydzi w świetle twórczości Oldradusa de Ponte”; dr hab. Beata Gaj (Uniwersytet Opolski), „Nietolerancja czy apologetyka – questio i dyskurs w łacińskiej literaturze Śląska w XVI i XVII wieku”; ks. dr Piotr Sadowski (Uniwersytet Opolski), „Albert Joseph von Hodlitz (1706-1778) – propagator tolerancji”; ks. dr hab. Konrad Glombik (Uniwersytet Opolski), „Tolerancja jako postawa moralna”; ks. prof. zw. dr hab. Piotr Jaskóła (Uniwersytet Opolski), „Misyjne aspekty tolerancji”; mgr Małgorzata Krepa (Uniwersytet Wrocławski), „Tolerancja w ujęciu Piusa XII”; dr Agnieszka Czarnicka (Uniwersytet Jagielloński), „Od tolerancji do wolności religijnej – o rewolucyjności ustaleń Vaticanum II”; dr Paweł Sobczyk (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), „Tolerancja versus wolność religijna: ewolucja czy rewolucja w doktrynie Kościoła katolickiego?”; mgr Joanna Pisarek (Uniwersytet

Wrocławski), „Stosunek władz kraju związkowego Bawarii do mniejszości muzułmańskich”; ks. dr Dariusz Klejnowski-Różycki (Uniwersytet Opolski), „Tolerancja religijna w prawie chińskim”. W dyskusji wzięli udział m.in. prof. dr hab. Janusz Sondel i prof. dr hab. Michał Jaskólski.

Obrady sekcji drugiej toczyły się pod przewodnictwem prof. dr. hab. Józefa Koredczuka, a wystąpienia przygotowali: dr Przemysław Kubiak (Uniwersytet Łódzki), „Nietolerancja religijna w rzymskim prawie karnym”; ks. prof. dr hab. Florian Lempa (Uniwersytet w Białymstoku), „Typizacja czynów nietolerancji religijnej w kanonicznym prawie karnym”; dr Tomasz Scheffler (Uniwersytet Wrocławski), „Przestępstwo obrazy uczuć religijnych w kodeksie karnym z 1997 r.”; dr Bartłomiej Krzan (Uniwersytet Wrocławski), „Czynnik religijny w międzynarodowym prawie karnym”; dr Justyna Celej (Wyższa Szkoła Handlowa w Piotrkowie Trybunalskim), „Swoboda wyznania w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu”; ks. dr Paweł Bednarski (Papieski Wydział Teologiczny), „Lautsi v. Italy – Czy krzyż jest sprawą wewnętrzną Republiki Włoskiej?”; dr Leszek Bednarski (Uniwersytet Opolski), „Tolerancja i nietolerancja samobójstwa – aspekt historyczny, religijny i prawny”.

Podsumowania i zamknięcia krajowej części obrad obrad dokonał dr hab. Józef Koredczuk, prof. UO, który podziękował wszystkim referentom za przybycie i wysoki poziom merytoryczny wystąpienia. Dla uczestników konferencji jako ostatnią część programu zapewniono wycieczkę po salach Zamku Piastów Śląskich (oprowadzał kustosz muzeum, Paweł Kozerski). Zwiedzający mogli zapoznać się z licznymi eksponatami zgromadzonymi w Muzeum będącymi trwałym śladem po mecenacie kulturalnym Piastów brzeskich.

MARTA MACKIEWICZ
ŁUKASZ SZYMAŃSKI
(Wrocław)

DEBATY TOCQUEVILLE'OWSKIE

W dniu 12 października 2012 r. odbyła się w Łodzi Szósta Debata Tocqueville'owska, zatytułowana *Węgierskie reformy. Idee, instytucje, gospodarka*. Konferencja, zorganizowana przez Centrum Myśli Polityczno-Prawnej im. Alexisa de Tocqueville'a, miała miejsce na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Debatę otworzył prorektor Uniwersytetu Łódzkiego prof. Jarosław Płóciennik, zaś w imieniu Wydziału Prawa i Administracji przybyłych przywitała dziekan prof. Agnieszka Liszewska. Konferencja składała się z dwóch części. W pierwszej, będącej niejako wprowadzeniem, wystąpili zaproszeni goście, wśród nich wicepremier Węgier dr Tibor Navracsecs oraz prof. Sándor Gallai i prof. Attyla Károly Molnar. W pierwszym module części drugiej, tj. w dyskusji, obok wymienionych wcześniej węgierskich gości, udział wzięli czterej paneliści: profesorowie Dariusz Filar, Robert Gwiazdowski, Zdzisław Krasnodębski i Aleksander Smolar oraz prowadzący debatę profesor Zbigniew Rau. Drugi moduł tej części przeznaczony był na zadawanie pytań

przez licznie zgromadzoną publiczność. Zapis całości debaty znalazł się w drukowanej publikacji pt. *Szósta Debata Tocqueville'owska. Węgierskie reformy. Idee, instytucje, gospodarka* (Łódź 2012, ss. 64).

Jak na początku debaty zauważył prof. Rau, celem tych spotkań jest namysł nad najistotniejszymi kwestiami życia publicznego, które cechują się silnym ładunkiem ideowym, mogą być realizowane w praktyce politycznej i ustrojowej oraz w procesie stosowania prawa. Przedmiotem dyskusji była tematyka węgierska, choć jak przyznał prof. Rau, jest ona silnie i nierozłącznie związana z aktualnymi zagadnieniami polskimi oraz europejskimi.

Była to już szósta debata zorganizowana przez Centrum Polityczno-Prawne im. Alexisa de Tocqueville'a (www.centrummysli.pl). Jednostka badawcza, stanowiąca integralną część Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, powstała we wrześniu 2007 r. Jej kierownikiem jest prof. Zbigniew Rau. Centrum za swego patrona przyjęło francuskiego filozofa Alexisa de Tocqueville'a, odwołując się w ten sposób do jego ideowego i intelektualnego dziedzictwa. Regularnie organizowane debaty są głównym elementem działalności programowej Centrum. Przyświeca im przekonanie, iż namysł nad fundamentalnymi wartościami politycznymi, społecznymi i ekonomicznymi jest niezbędny dla realizacji obywatelskiego obowiązku zaangażowania w życie publiczne.

Pierwsza z debat, zatytułowana *Stabilność instytucji wobec żywotności idei*, miała miejsce 8 grudnia 2007 r. w Pałacu Biedermanna w Łodzi. Wzięli w niej udział m.in. prof. Jadwiga Staniszkis, prof. Paweł Śpiewak, prof. Zbigniew Rau, prof. Witold Kulesza, prof. Andrzej de Lazari, dr Aneta Gawkowska, prof. Andrzej M. Kaniowski, dr Rafał Matyja, minister Tomasz Merta (sekretarz stanu w MKiDN), dr Kazimierz M. Ujazdowski (poseł na Sejm RP) oraz prof. Maciej Chmieliński jako prowadzący. Zadaniem debaty było zastanowienie się nad takimi relacjami instytucji państwa i idei politycznych, które przy zapewnieniu klasycznych praw podstawowych zapewnią stabilność i ciągłość rozwiązań ustrojowych oraz przewidywalność procesów politycznych.

Tematem drugiej Debaty Tocqueville'owskiej, która odbyła się 25 października 2008 r. był *Autorytet państwa – Tradycja czy wola obywateli*. Do udziału zaproszono m.in. ks. prof. Franciszka Longchamps de Beriera, prof. Wojciecha Sadurskiego, prof. Mariana Filara i dr. Kazimierza M. Ujazdowskiego. Pierwsza część debaty dotyczyła problematyki istoty państwa, druga skupiła się na zagadnieniu legitymizacji władzy publicznej, trzecia poruszyła problem charakteru instytucji władzy państwowej, zaś w ostatniej części dyskutowano na temat zakresu zadań państwa.

Trzecią Debata Tocqueville'owską, która odbyła się 29 kwietnia 2009 r., poświęcono zagadnieniu *Sąd czy ustawodawca. Legitymizacja sądownictwa konstytucyjnego we współczesnej Europie*. Wśród zaproszonych panelistów znaleźli się prof. Mirosław Granat, prof. Jerzy Stępień (prezes Trybunału Konstytucyjnego), prof. Wojciech Sadurski oraz dr Adam Sulikowski, zaś samą debatę poprowadził dr Kazimierz M. Ujazdowski. Warto podkreślić, iż w dyskusji wzięli udział także sędziowie Trybunału Konstytucyjnego: prof. Biruta Petrykowska i prof. Teresa Romanowska. Debata koncentrowała się wokół zdefiniowania roli sądownictwa konstytucyjnego w państwach demokratycznych oraz przedstawienia postulatów dotyczących kierunków rozwoju tej instytucji w przyszłości.

Czwarta Debata Tocqueville'owska, mająca miejsce 9 listopada 2010 r., zatytułowana była *Polska solidarna czy Polska liberalna. Wyzwania dla społeczeństwa, państwa i prawa*. Wzięli w niej udział m.in. prof. Ryszard Bugaj, prof. Jerzy Hausser, prof. Wojciech Łączkowski oraz jako prowadzący prof. Zbigniew Rau. Zarówno zaproszeni paneliści, jak i pozostali uczestnicy zastanawiali się tym razem nad słusznością przeciwstawiania sobie dwóch odmiennych koncepcji funkcjonowania państwa i społeczeństwa, w polskich realiach określanych jako „Polska solidarna” i „Polska liberalna”. Jak słusznie zauważono we wstępie, spór, immanentnie przynależny do naszej zachodniej kultury politycznej, ma swe korzenie już starożytnej Grecji, a w drugiej połowie XX w. rozgorzał na nowo za sprawą sporu komunitarian i libertarian.

Za temat Piątej Debaty Tocqueville'owskiej, która odbyła się 8 grudnia 2011 r., posłużyło zagadnienie *Kryzys tworzenia prawa w Polsce. W poszukiwaniu kierunków reform*. Wzięli w niej udział m.in. prof. Lech Morawski, sędzia Trybunału Konstytucyjnego, prof. Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz, poseł na Sejm RP dr Kazimierz M. Ujazdowski oraz prowadzący debatę prof. Zbigniew Rau. Wykład wprowadzający wygłosił prof. Leszek Balcerowicz. Dyskutanci rozmawiali o skutkach inflacji prawa i jego słabej jakości oraz zastanawiali się nad opisaniem politycznych i społecznych warunków niezbędnych do przeprowadzenia skutecznych reform zmierzających do poprawy procesu legislacyjnego.

Na zakończenie warto podkreślić, iż Centrum w sposób znakomity dokonuje wyboru tematyki swych debat. Po pierwsze, zagadnienia, nad którymi pochylają się uczestnicy debat mają cechę aktualności, będąc jednocześnie niezwykle ważnymi dla życia naszego państwa i społeczeństwa. Zarazem mają one charakter uniwersalny, co sprawia, że wnioski i postulaty padające w czasie obrad mają wartość nie tylko „tu i teraz”, lecz mogą być pomocne w przyszłości przy rozwiązywaniu innych problemów. Wypada mieć nadzieję, iż Centrum nadal będzie działać tak prężnie i – organizując następne debaty – współtworzyć klimat ideowy współczesnej polskiej debaty publicznej.

MICHAŁ URBAŃCZYK (Poznań)

XX FORUM MŁODYCH HISTORYKÓW PRAWA

W dniach 2-5 kwietnia 2014 r. w Cambridge odbyło się dwudzieste, doroczne, Europejskie Forum Młodych Historyków Prawa. Organizatorem konferencji było Association of Young Legal Historians oraz Uniwersytet w Cambridge. Podstawowym językiem konferencji był angielski, ale kilka referatów wygłoszono po francusku. Oprócz perfekcyjnej organizacji samych paneli, organizatorzy zadbali o spotkania integracyjne i umożliwili uczestnikom konferencji zwiedzenie architektonicznie najcenniejszych *college'ów*.

Po raz pierwszy zjazd odbył się w kraju systemu *common law*. Stąd też i temat konferencji: *Common Laws*. Organizatorzy nieprzypadkowo użyli w tytule liczby

mnogiej. Nie chcieli bowiem ograniczać wystąpień do problematyki systemu prawnego krajów anglosaskich. Zaprosili również do udziału osoby pragnące zaprezentować wyniki badań dotyczących roli precedensów w systemach prawa stanowionego, *ius commune*, prawa rzymskiego jako wspólnego europejskiego dziedzictwa oraz zagadnień związanych z recepcją i harmonizacją prawa. W ramach tak zakreślonej problematyki pomieściło się przeszło 60 referatów wygłoszonych przez przedstawicieli uniwersytetów z całej Europy.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele aż trzech polskich uczelni. Maciej Mikuła (Uniwersytet Jagielloński) w swoim wystąpieniu rozważył rolę precedensów w rozwoju prawa miejskiego w Polsce. Z kolei referat Szymona Paciorkowskiego (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) dotyczył uregulowanej w BGB procedury udzielania dyspensy przez Ministra Sprawiedliwości II RP osobom, które po rozwodzie chciały wstąpić w nowy związek małżeński z osobą, z którą w trakcie trwania poprzedniego małżeństwa cudzołożyły. Natomiast Uniwersytet Warszawski reprezentowali: Marzena Wojtczak, Jarosław Kuisz, Jan Sowa oraz piszący te słowa. Ich wystąpienia dotyczyły odpowiednio: roli precedensów w rzymskim i bizantyjskim Egipcie, istnienia lub nieistnienia w prawie państw dawnego Bloku Wschodniego pierwiastków charakterystycznych dla systemu *common law*, znaczenia orzecznictwa w rozwoju prawa wojskowego Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz recepcji napoleońskiego prawa rodzinnego na ziemiach polskich.

Forum dało okazję sporej grupie młodych badaczy z niemal całego kontynentu do zorientowania się w problematyce badań i wymiany uwag metodologicznych. Tematy poszczególnych wystąpień były zróżnicowane tak pod względem tematycznym jak i geograficznym, przy czym dyskutanci stwierdzali, że badanie na pozór odmiennych instytucji może nasuwać bardzo podobne pytania. Odpowiedzi na nie bywają zbliżone, choć materiały źródłowe będące podstawą badań pochodzą z różnych miejsc i okresów historycznych.

Kolejna edycja imprezy ma się odbyć po raz pierwszy poza geograficznymi granicami Europy. W przyszłym roku młodych historyków prawa gościć będzie Tel Awiw.

PIOTR POMIANOWSKI (Warszawa)

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DRA ARKADIUSZA BEREZY

W dniu 27 czerwca 2012 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyło się kolokwium habilitacyjne dra Arkadiusza Berezy, adiunkta w Katedrze Historii Państwa i Prawa.

Podstawą przewodu habilitacyjnego była rozprawa zatytułowana *Sąd Najwyższy w latach 1945-1962. Organizacja i funkcjonowanie*, Warszawa 2012. Recenzentami rozprawy byli: dr hab. Adam Bosiacki – prof. nadzw. (UW), dr hab. Anna Machnikowska – prof. nadzw. (UG), prof. dr hab. Adam Lityński (UŚ) oraz prof. dr hab.

Artur Korobowicz (UMCS). Habilitant wygłosił wykład na temat *Pozycja monarchy w Księstwie Warszawskim*.

Po przeprowadzeniu kolokwium i wysłuchaniu wykładu habilitacyjnego Rada Wydziału Prawa i Administracji postanowiła, w głosowaniu tajnym, nadać doktorowi Arkadiuszowi Berezie stopień doktora habilitowanego nauk prawnych.

MARIOLA SZEWCZAK-DANIEL (Lublin)

KOLOKWIUM HABILITACYJNE DRA GRZEGORZA SMYKA

W dniu 4 lipca 2012 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyło się kolokwium habilitacyjne dra Grzegorza Smyka, adiunkta w Katedrze Historii Państwa i Prawa.

Podstawą przewodu habilitacyjnego była rozprawa zatytułowana *Administracja publiczna Królestwa Polskiego 1864-1915*, Lublin 2011. Recenzentami rozprawy byli: prof. dr hab. Dorota Malec (UJ), prof. dr hab. Marek Wąsowicz (UW), prof. dr hab. Dariusz Szpopper (UG) oraz prof. dr hab. Wojciech Witkowski (UMCS). Habilitant wygłosił wykład habilitacyjny pt. *Geneza i zasady stosowania tortur w nowożytnym procesie inkwizycyjnym*.

Po przeprowadzeniu kolokwium i wysłuchaniu wykładu habilitacyjnego Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej postanowiła jednogłośnie, w głosowaniu tajnym, nadać doktorowi Grzegorzowi Smykowi stopień doktora habilitowanego nauk prawnych.

MARIOLA SZEWCZAK-DANIEL (Lublin)

KOLOKWIUM HABILITACYJNE DRA MARKA SOBCZYKA

W dniu 11 czerwca 2013 r. odbyło się przed Radą Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu kolokwium habilitacyjne dra Marka Sobczyka, adiunkta w Katedrze Prawa Rzymskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Podstawą przewodu była monografia pt. *Świadczenie w zamierzonym celu, który nie został osiągnięty* (Toruń 2012). Recenzentami w przewodzie byli profesorowie Marek Kuryłowicz (UMCS), Andrzej Sokala (UMK), Jan Zabłocki (UKSW) oraz Piotr Niczyporuk (UwB). Habilitant wygłosił wykład pt. *Przestępstwo korupcji wyborczej w starożytnym Rzymie*.

Rada Wydziału jednogłośnie uchwaliła nadać doktorowi Markowi Sobczykowi stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa rzymskiego.

ROMAN SOBOTKA (Warszawa)

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DRA SŁAWOMIRA GODKA

Dnia 13 stycznia 2014 r. odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie, którego przedmiotem było kolokwium habilitacyjne dra Sławomira Godka, adiunkta w Katedrze Historii Ustroju i Prawa w Polsce na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego była rozprawa pt. *III Statut Litewski w dobie porzbirowej* (Warszawa 2012). Recenzentami pracy habilitacyjnej byli: prof. dr hab. Wojciech Witkowski (UMCS), prof. UW dr hab. Andrzej Zakrzewski (UW); prof. UMK dr hab. Andrzej Gaca i prof. dr hab. Dariusz Szpoper (UWM).

Habilitant wygłosił wykład pt. *Prawo i sądy na Litwie w 1812 r. w świetle Dziennika Czynności Komisji Rządu Tymczasowego*.

Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego podjęła uchwałę o nadaniu doktorowi Sławomirowi Godkowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa.

ROMAN SOBOTKA (Warszawa)

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DRA KAZIMIERZA MICHAŁA UJAZDOWSKIEGO

W dniu 13 grudnia 2013 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbyło się kolokwium habilitacyjne dra Kazimierza M. Ujazdowskiego.

Podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego był dorobek naukowy habilitanta wraz z rozprawą pt. *Geneza i tożsamość Konstytucji V Republiki Francuskiej*. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Mirosław Granat z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, prof. dr hab. Janusz Justyński z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. dr hab. Henryk Olszewski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i prof. dr hab. Bogdan Szlachta z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Habilitant wygłosił wykład pt. *Polscy prekursorzy integracji europejskiej. Od księcia Adama Czartoryskiego do Jana Pawła II*.

Rada Wydziału nadała habilitantowi stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych.

JAKUB SKOMIAŁ (Łódź)

POSTĘPOWANIE HABILITACYJNE DRA JACKA WIEWIOROWSKIEGO

W dniu 17 grudnia 2013 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się posiedzenie, powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułu Komisji, w postępowaniu habilitacyjnym dra Jacka Wiewiorowskiego (Katedra Prawa Rzymskiego i Historii Prawa Sądowego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) w składzie: prof. dr hab. Maria Zabłocka (przewodnicząca Komisji, Uniwersytet Warszawski), prof. UAM dr hab. Andrzej Gulczyński (sekretarz Komisji, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. UMCS dr hab. Krzysztof Amielańczyk (recenzent, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), prof. UW r dr hab. Rafał Wojciechowski (recenzent, Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Wojciech Dajczak (recenzent, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr hab. Zuzanna Benincasa (członek Komisji, Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Tomasz Giaro (członek Komisji, Uniwersytet Warszawski), która w jednogłośnie pozytywnej uchwale rekomendowała Radzie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu nadanie habilitantowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych.

W dniu 21 stycznia 2014 r. odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, na którym prof. dr hab. Wojciech Dajczak zreferował przebieg procedury habilitacyjnej dra Jacka Wiewiorowskiego, wskazując w szczególności, że Komisja wysoko oceniła dorobek naukowy habilitanta, podkreślając również ponadprzeciętną aktywność międzynarodową dra Jacka Wiewiorowskiego – tak konferencyjną, jak i publikacyjną i dydaktyczną. Szczególną uwagę Komisja poświęciła metodzie badawczej stosowanej przez habilitanta. W tym zakresie głosy poszczególnych członków Komisji były podzielone. Z jednej strony pojawiły się głosy wskazujące na „nazbyt jednostronnie historyczne” zorientowanie badań, skutkujące w szczególności ograniczonym wpływem dorobku dra Jacka Wiewiorowskiego na dogmatykę prawniczą. Z drugiej zaś wyraźnie doceniono innowacyjność spojrzenia habilitanta, przejawiającą się w jego najnowszych publikacjach, dzięki czemu dra Jacka Wiewiorowskiego określić można jako „prekursora uwzględnienia w studiach historycznoprawnych osiągnięć z zakresu socjobiologii, w tym zwłaszcza psychologii ewolucyjnej”.

Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu podjęła uchwałę o nadaniu doktorowi Jackowi Wiewiorowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk prawnych w zakresie prawa ze specjalności prawo rzymskie.

JAN ANDRZEJEWSKI (Poznań)

POSTĘPOWANIE HABILITACYJNE DRA MARCINA KWIETNIA

Na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego zostało przeprowadzone postępowanie habilitacyjne dra Marcina Kwietnia, adiunkta w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa UJ.

Podstawą przewodu habilitacyjnego była książka pt. *Wśród potępięczycych swarów. Prawne aspekty rozliczeń politycznych wśród uchodźstwa polskiego we Francji i Wielkiej Brytanii 1939-1943*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2013, ss. 451.

Postępowanie przed Centralną Komisją do spraw Stopni i Tytułów zostało wszczęte 24 VI 2013 r., a 5 XI tegoż roku powołana została komisja habilitacyjna w składzie: przewodniczący komisji: prof. dr hab. Marek Kuryłowicz (UMCS), sekretarz: prof. dr hab. Andrzej Dziadzio (UJ), recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Grodziski (UJ), dr hab. Leonard Górnicki (UWr), dr hab. Andrzej Wrzyszc (UMCS) oraz członkowie: prof. dr hab. Andrzej Witkowski (WSPiA w Przemysłu), prof. dr hab. Kazimierz Baran (UJ).

Komisja habilitacyjna odbyła posiedzenie 11 II 2014 r. Po zapoznaniu się z dokumentacją przedłożoną w przewodzie, a zwłaszcza z autoreferatem habilitanta, recenzjami (wszystkie były pozytywne) oraz po przeprowadzeniu dyskusji Komisja podjęła jawną uchwałę w sprawie wniosku do Rady Wydziału Prawa i Administracji UJ o nadanie dr. M. Kwietniowi stopnia naukowego doktora habilitowanego. W dniu 24 II 2014 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji UJ podjęła uchwałę o nadaniu habilitantowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w dyscyplinie prawo ze specjalności historia państwa i prawa.

GRZEGORZ M. KOWALSKI (Kraków)

OBRONY PRAC DOKTORSKICH

W dniu 30 listopada 2011 r. odbyła się przed Komisją Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Tomasza Łobiarza. Podstawą przewodu była rozprawa pt. *Województwo w myśli administracyjnej Polski 1918-1939*. Promotorem w przewodzie był prof. dr hab. Wojciech Witkowski, zaś recenzentami prof. dr hab. Jerzy Malec (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego) oraz prof. dr hab. Artur Korobowicz (UMCS).

Na wniosek Komisji Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2011 r. nadała magistrowi Tomaszowi Łobiarzowi stopień doktora nauk prawnych.

*

W dniu 14 maja 2012 r. odbyła się przed Radą Naukową Instytutu Historii i Teorii Prawa Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Henryka Czajki, doktoranta w Katedrze Historii Państwa i Prawa UMCS. Podstawą przewodu była rozprawa pt. *Samorząd terytorialny w czasach II Rzeczypospolitej na przykładzie regionu zamoyskiego*. Promotorem pracy był prof. dr hab.

Wojciech Witkowski, zaś recenzentami – prof. dr hab. Jacek Matuszewski (UŁ) oraz dr hab. prof. UMCS Andrzej Wrzyszc (UMCS).

W dniu 16 maja 2012 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji UMCS na wniosek Rady Naukowej Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa nadała magistrowi Henrykowi Czajce stopień naukowy doktora nauk prawnych.

*

W dniu 5 czerwca 2013 r. odbyła się przed Radą Naukową Instytutu Historii Teorii Państwa i Prawa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Pawła Złamańczuka pt. *Oskarżony przed sądem w Anglii od XIII do końca XVI wieku*. Promotorem w przewodzie był dr hab. prof. UMCS Marian Lech Klimentowski, zaś recenzentami – prof. dr hab. Kazimierz Baran (UJ) oraz dr hab. Krzysztof Amielańczyk (UMCS).

W dniu 19 czerwca 2013 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji UMCS na wniosek Rady Naukowej Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa nadała magistrowi Pawłowi Złamańczukowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

*

W dniu 13 lipca 2013 r. przed Komisją Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Marcina Głuszaka, asystenta w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego UŁ. Podstawą przewodu była rozprawa pt. *Rezolucje Rady Nieustającej w latach 1776-1786*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Jacek Matuszewski, zaś recenzentami prof. dr hab. Izabela Lewandowska-Malec (UJ) i prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski (UW).

Na posiedzeniu w dniu 21 września 2012 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji nadała magistrowi Marcinowi Głuszakowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

*

W dniu 7 czerwca 2013 r. odbyła się przed Komisją Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Joanny Machut-Kowalczyk, asystentki w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego pt. *Rada Familijna w świetle akt sądów pokoju łęczyckiego, zgierskiego i łódzkiego w latach 1809-1876*. Promotorem w przewodzie był prof. dr hab. Jacek Matuszewski, zaś recenzentami prof. dr hab. Grzegorz Smyk oraz dr hab. prof. UAM Andrzej Gulczyński.

W dniu 21 czerwca 2013 r. Rada Wydziału nadała magister Joannie Machut-Kowalczyk stopień naukowy doktora nauk prawnych.

*

W dniu 27 września 2013 r. odbyła się przed Komisją Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Zbigniewa Kalandyka, doktoranta w Katedrze Historii Państwa i Prawa UMCS. Podstawą przewodu była rozprawa pt. *Ustrój powiatu sandomierskiego i miasta Sandomierz w latach 1944-1950*. Promotorem rozprawy był

prof. dr hab. Andrzej Wrzyszczy, recenzentami zaś prof. dr hab. Wojciech Witkowski (UMCS) i dr hab. Zdzisław Zarzycki (UJ).

W dniu 30 września 2013 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej nadała magistrowi Zbigniewowi Kalandykowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

Materiał zebrali:

MARCIN GŁUSZAK, JOANNA MACHUT-KOWALCZYK,
MARIOLA SZEWCZAK-DANIEL

REORGANIZACJA KATEDR PRAWNO-HISTORYCZNYCH NA WYDZIALE PRAWA I ADMINISTRACJI UNIwersytetu GDAŃSKIEGO

Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego na posiedzeniu w dniu 23 września 2013 r. podjęła dwie uchwały. Na mocy pierwszej z nich zlikwidowano dotychczasową Katedrę Historii Państwa i Prawa Polskiego. Stało się tak z powodów formalnych, gdyż Katedra straciła podstawy prawne, oparte na wewnętrznych aktach prawnych UG, do dalszego istnienia. Mianowicie w ciągu dwóch lat Katedrę opuściło aż czterech samodzielnych pracowników nauki. Byli nimi: prof. zw. dr hab. A. Sylwestrzak (2007 r. – przeszedł na emeryturę, ale na zasadzie umowy pracował do 2012 r.), prof. UG A. Machnikowska (2012 r. – objęła stanowisko kierownika Katedry Postępowania Cywilnego UG), prof. zw. dr hab. D. Szpoper i dr hab. P. Dąbrowski (zwolnienie się obu na zasadzie porozumienia stron i zatrudnienie od 1 października 2013 r. w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie). Pozostało jedynie trzech pracowników (adiunkt i dwóch asystentów).

Uchwałą drugą przekształcono dotychczasową Katedrę Powszechnej Historii Państwa i Prawa w Katedrę Historii Prawa, której kierownikiem został prof. zw. dr hab. T. Maciejewski. Formalnie sprawa wymaga obecnie jedynie opinii Komisji ds. Organizacji i Rozwoju UG oraz uchwały Senatu UG, co zostanie zrealizowane w najbliższym czasie.

Powołanie nowej Katedry zmusiło jej członków do korekty naukowych zamierzeń badawczych. Obecnie pracownicy Katedry zajmują się następującymi tematami: prof. zw. dr hab. T. Maciejewski – prawo miejskie Gdańska, Prus i Rzeszy, konstytucjonalizm europejski okresu międzywojennego, dzieje wymiaru sprawiedliwości, dr A. Klimaszewska – prawo handlowe i karne Francji w XIX i XX stuleciu, dr M. Lewandowicz – prawo cywilne Szwajcarii w XIX i XX wieku, dr M. Gałędek – administracja i myśl administracyjna w Polsce w XIX i XX wieku, mgr P. Kitowski – prawo chełmińskie i partykularyzm prawa w Gdańsku i Prusach Zachodnich w XIX wieku oraz mgr M. Michalak – prawo amerykańskie. Natomiast przy preferowanej niegdyś tematyce historii prawa i myśli ustrojowej Litwy, Rosji i ziem polskich pod zaborem rosyjskim pozostali dr M. Tarkowski i mgr J. Wałdoch.

TADEUSZ MACIEJEWSKI (Gdańsk)

SPROSTOWANIE

W poprzednim zeszycie CPH (t. LXV, 2013, z. 1) do tekstu Małgorzaty Materniak-Pawłowskiej pt. *Dyscypliny historycznoprawne na wydziałach prawa i administracji. Struktury – kadra – plany badań – dydaktyka* opuszczono dane odnoszące się do Katedry Historii Doktryn Politycznych i Prawnych UJ. Podajemy je poniżej, przeprasząc za powstały błąd czytelników, w szczególności pracowników Katedry.

Dane przygotował dr Jacek Malczewski.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI UNIwersytetu Jagiellońskiego

Katedra Historii Doktryn Politycznych i Prawnych

Kierownik: prof. zw. dr hab. Michał Jaskólski
 prof. zw. dr hab. Krystyna Chojnicka
 dr Iwona Barwicka-Tylek – adiunkt
 dr Jacek Malczewski – adiunkt
 dr Agnieszka Czarnecka – asystent

Podstawowe tematy badawcze

Iwona Barwicka-Tylek – Polska myśl polityczna XVIII-XX w.

– Metodologia historii idei

Krystyna Chojnicka – Rosyjska myśl polityczna i prawna XV-XIX w.

Agnieszka Czarnecka – Socjologia religii, socjologia literatury oraz ich związki z myślą polityczną

Michał Jaskólski – Nowożytna zachodnioeuropejska myśl polityczna

– Polska myśl polityczna

– Teoria i metodologia historii doktryn politycznych i prawnych

Jacek Malczewski – Myśl polityczna Algernona Sidneya

– Polska myśl polityczna XV-XIX w.

– Problem działania i zaniechania w etyce analitycznej

Dydaktyka przedmiotów podstawowych

Historia doktryn politycznych i prawnych (dla kierunku prawo): 45 wykł. + 30 ćw., egz. (studia stacjonarne); 28 wykł. + 21 ćw., egz. (studia stacjonarne)

Historia myśli ustrojowej i społecznej: (przedmiot obowiązkowy dla kierunku administracja, studia II stopnia): 45 wykł. + 30 ćw., egz. (studia stacjonarne); 28 wykł. + 21 ćw., egz. (studia stacjonarne)

Wykłady uzupełniające

Nauczanie społeczne Kościoła katolickiego (Krystyna Chojnicka)

Historia polskiej myśli politycznej (Iwona Barwicka-Tylek, Jacek Malczewski)

Powyższe dane odzwierciedlają stan na 15 czerwca 2013 r.